

Nr 197.

Av herr **Kyling**, om upphävande av försäljningsskatten för vissa för skolbruk avsedda varor.

1946 års skolkommision anser det synnerligen önskvärt, att tekniska hjälpmedel komma till ökad användning i skolorna. Därvid nämnas bl. a. grammofo-
foner och grammofonskivor. Det heter i betänkandet (s. 482 och 483):

»De i avsnittet om skolradion omnämnda standardradioprogrammen och språklektionerna, inspelade på grammofonskivor, bör vid lämplig tidpunkt och tillräckligt antal gånger kunna upprepas i skolan. För detta ändamål bör skolorna förses med *grammofoner*, vilka även på annat sätt torde kunna få stor användning i undervisningen, t. ex. vid undervisningen i sång och musik, rytmik och gymnastik. Ett skivarkiv i varje skola blir därför ett primärt önskemål.

I stort sett är de svenska skolorna torftigt utrustade med tekniska hjälpmedel. Delvis torde detta bero på att dessas pedagogiska betydelse inte fullt insetts. Framför allt torde emellertid de ekonomiska möjligheterna att inköpa behövlig apparatur ha varit för små. En önskvärd utveckling på detta område kräver såväl pedagogisk upplysning som anslag av statsmedel.»

Det är anmärkningsvärt, att samtidigt som en statlig utredning rekommenderar statsbidrag till inköp av tekniska hjälpmedel i undervisningen, bl. a. grammofo-
foner, uttages försäljningsskatt på både grammofo-
foner och grammofonskivor. På grammofo-
foner utgår nämligen 20 % försäljningsskatt på bruttopriset och på grammofonskivor en krona per skiva. Det är en generell bestämmelse, och undantag har endast gjorts för »färdiga grammofonskivor med allenast intalad text, avsedda för undervisningsändamål» (Kungl. Maj:ts förordning om försäljningsskatt. Nr 85/1948).

Försäljningsskatten verkar hämmande på anskaffandet av grammofo-
foner till skolorna och därmed också på användandet av tillgängliga grammofonskivor. För närvarande är det också en mycket liten del av landets skolor, som har anskaffat grammofo-
foner, trots att grammofo-
foner äro ett utmärkt hjälpmedel i folkskolans undervisning i bl. a. engelska. Det synes därför kunna ifrågasättas, om icke skattebefrielse skulle kunna medgivas i de fall, då grammofo-
foner, grammofonverk och radiogrammofo-
foner rekvireras och likvideras av kommunal eller statlig myndighet och apparaterna äro avsedda att användas uteslutande i undervisningen. En skattebefrielse i sådana fall innebär en så obetydlig minskning av statens skatteinkomster, att den knappast är att räkna

med. Att framlägga hållbara kalkyler torde inte vara möjligt, då man inte vet, hur många apparater som inköpas per år. Möjligen kan man göra en jämförelse med anskaffandet av radioapparater. I genomsnitt ha 3—4 % av landets skolor varje år försetts med radioapparater. Räknar man med att vi ha 9 000 skolor och att en grammofon skall anskaffas till varje skola, skulle skolorna — om apparatförsörjningen fortskrider i samma takt, som när det gällt skolradioapparater — sammanlagt inköpa cirka 300 grammofoner per år. Om försäljningsskatten beräknas till 50 kronor per grammofon — i regel blir det endast fråga om skivspelare att ansluta till befintlig radioapparat, och bruttopriset för en sådan är cirka 200 kronor — skulle staten förlora 15 000 kronor i form av minskad försäljningsskatt. Men i själva verket blir förlusten ännu mindre, eftersom man inte köper grammofoner i så stor utsträckning, så länge försäljningsskatt utgår.

Det torde inte vara förenat med större tekniska svårigheter att medgiva skattebefrielse för grammofoner, som brukas i undervisningen. Bruttopriset kunde alltid angivas och försäljningsskatten därefter avdragas som en särskild rabatt till skolor. Vederbörande myndighet kunde lämna ett särskilt intyg på att apparaten uteslutande skulle användas i undervisningen och att försäljningsskatten avdragits vid likvideringen. Dessa intyg skulle sedan fogas till den deklaration, som för varje kalendermånad skall inlämnas till kungl. kontrollstyrelsen och där gälla som verifikation.

Skolkommissionen har förutsatt tillgång på grammofonskivor för undervisningen i sång och musik, rytmik och gymnastik, men dylika inspelningar försvåras eller omöjliggöras, så länge försäljningsskatt måste erläggas. Enligt förordningen om försäljningsskatt äro endast språkskivor och skivor med allenast talat ord skattefria. Men så påtagliga hjälpmedel som Radiotjänsts fågelskivor äro skattebelagda till stort men för undervisningen. Att betala 4 kronor för en s. k. fågelskiva, som annars skulle kosta 3 kronor, måste anses oriktigt. Enligt uppgift från Radiotjänst såldes under år 1949 1 900 fågelskivor, vilket innebär en inlevererad försäljningsskatt på 1 900 kronor. En skattebefrielse i detta fall betyder alltså en oväsentlig inkomstminskning för statsverket.

Nyligen har en firma spelat in ett par skolradioprogram på grammofonskivor, men man har måst välja program, där »allenast intalad text» förekommer och detta för att undgå försäljningsskatt, som fördyrar skivorna. Många skolradioprogram eller liknande framställningar som hjälpmedel i undervisningen förutsätta sång- och musikinslag, och det är därför önskvärt, att skattebestämmelsen inte i fortsättningen får lägga hinder i vägen för dylika inspelningar. Det kan tilläggas, att upplagorna av dylika skivor bli så små, att det kan bli besvärligt att sälja så många skivor, att den fastställda minimiskatten på 100 kronor i månaden kan erläggas utan direkta förluster.

I de sist nämnda fallen kan någon inkomstminskning för statsverket inte påvisas, eftersom inspelningar av denna art inte förekommit tidigare.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att försäljningsskatt icke skall utgå för

dels radiogrammofoner, grammofoner och grammofonverk,
dels färdiga grammofonskivor med inspelade skolradioprogram
och liknande framställningar, där sång eller musikinslag före-
komma, eller skivor med inspelade djurläten, ljudeffekter och
skolsånger,

allt under förutsättning att sådana apparater eller skivor uteslutande för skolbruk rekvireras av kommunal eller statlig myndighet,

samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga ändringar i författningstexten.

Stockholm den 25 januari 1950.

Folke Kyling.
